

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
Харківський національний університет внутрішніх справ
Факультет № 6

Кафедра правоохоронної діяльності та поліціїсти

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

з навчальної дисципліни **«Управління в правоохоронних органах»**

обов'язковий компонент освітньої програми
другого (магістерського) рівня вищої освіти

262 «Правоохоронна діяльність»(Правоохоронна діяльність)

за темою «Управління соціальною роботою в органах поліції України»

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 21 грудня 2023 р. № 11

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 20 грудня 2023 р. № 12

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 21 грудня 2023 р. № 11

Розглянуто на засіданні кафедри правоохоронної діяльності та поліціїстики
Протокол від 14 грудня 2023 року № 13

Розробники:

1. Старший викладач кафедри правоохоронної діяльності та поліціїстики,
кандидат юридичних наук Пінчук Юлія Костянтинівна.

Рецензенти:

1. Заступник начальника відділення поліції № 3 Харківського районного
управління поліції № 1 ГУНП в Харківській області, д.ю.н., с.н.с. Прокопенко
О.Ю.

2. Доцент кафедри адміністративного права та процесу Факультету № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ, к.ю.н., доц.
Казанчук І.Д.

План лекції

- §1. Соціальна робота в поліції: головні завдання та зміст.
- §2. Фінансове і матеріальне забезпечення працівників поліції.
- §3. Соціальне забезпечення персоналу поліції.

Література

Основна:

1. Адміністративна діяльність органів поліції України : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокурєнка ; [О. І. Безпалова, О. В. Джафарова, В. А. Троян та ін. ; передм. В. В. Сокурєнка] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків: ХНУВС, 2017. – 432 с.

2. Адміністративна діяльність поліції у питаннях та відповідях : навчальний посібник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки ; [О. І. Безпалова, О.В. Джафарова, С.М. Князєв та ін.; передм. О. М. Бандурки] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. — Харків: ХНУВС, 2017. — 242 с.

3. Управління органами Національної поліції України : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокурєнка ; [О. М. Бандурка, О. І. Безпалова, О.В. Джафарова та ін. ; передм. В. В. Сокурєнка] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків: Стильна типографія, 2017. – 580 с.

Допоміжна

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

2. Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення: закон України від 22.09.2005 № 2899-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2899-15>

3. Про затвердження Порядку розгляду звернень та організації проведення особистого прийому громадян в органах та підрозділах Національної поліції України: наказ МВС України від 15.11.2017 № 930 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1493-17>

4. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України: наказ МВС України від 19.12.2017 № 1044. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18>

5. Про Національну поліцію: закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/580-19>

Інтернет ресурси:

1. <http://zakon.nau.ua/>
2. <http://portal.rada.gov.ua/>
3. <http://www.kmu.gov.ua/control/>
4. <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/index>

Вступ

Соціальна робота - порівняно нове поняття в поліції, і взагалі, воно стало широко вживатися в нашому суспільстві лише на початку 90-х років для позначення нової сфери діяльності, і, відповідно, нової професії.

У найширшому розумінні, соціальна робота - це професійна діяльність, зорієнтована на надання допомоги особистості, сім'ї, різним віковим і соціально-професійним групам у вирішенні соціально-економічних, соціально-психологічних, соціально-педагогічних, правових, моральних та інших проблем, що виникають у житті людини.

§1. Соціальна робота в поліції: головні завдання та зміст.

Цілий ряд фактів свідчить про те, що мають місце *негативні соціальні явища серед особового складу поліції*. Зросла кількість звільнених, особливо за власним бажанням та молодих спеціалістів; зросла кількість молодих працівників. Погіршення професіоналізму, падіння дисципліни й порушення законності серед окремих поліцейських, послаблення вимогливості з боку керівництва до підлеглих за виконання обов'язків і дотримання встановлених правил поведінки, разом з іншими причинами потягли за собою ріст числа загинув, травмованих і померлих працівників від професійних захворювань і самогубств. Значна частина поліцейських *незадоволена своїм соціальним статусом та низьким рівнем соціального забезпечення*. В поліції існують також інші соціальні проблеми. Більше половини не мали можливості поліпшити свої житлові умови більше 10 років, а понад 30 тисяч правоохоронців навіть не набули права стати на квартиру, кожний п'ятий працівник поліції після десяти років служби має професійні захворювання, а після двадцяти років - кожний третій. Подібний перелік можна було б продовжити, але й названого досить для того, щоб усвідомити, що *невирішеність соціальних питань ускладнює виконання поліцією покладених на них завдань*.

У процесі управління поліції у галузі соціальної політики стоїть складне завдання - нейтралізувати або принаймні мінімізувати дію руйнівних сил соціальної напруги, не допустити, щоб вона могла вилитись у конфліктні ситуації, сконцентрувати й максимально підтримувати інтернаціональні, моральні й матеріальні зусилля соціально активних груп колективу, відповідних підрозділів по виходу із кризової чи іншої небажаної ситуації. Соціальною роботою у самому широкому розумінні називають діяльність, спрямовану на надання допомоги людям, які її потребують, які не спроможні без сторонньої допомоги вирішити свої життєві проблеми, а в багатьох випадках і жити. Сутнісною характеристикою соціальної роботи у більшості її визначень у літературі є орієнтація допомоги на здійснення, посилення та відродження

соціальних функцій особистості чи групи. Таким чином, *основне призначення соціальної роботи* полягає в тому, щоб допомогти людям адаптуватися до навколишніх умов, структур, механізмів, домогтися повноцінного життя у суспільстві.

Соціальна робота в поліції здійснюється в двох напрямках: зовнішньому і внутрішньому. Зовнішній зорієнтований на роботу з різними категоріями і групами населення, адже у різних країнах поліцейські підрозділи втілюють у життя багато соціальних програм, кожна з яких передбачає наявність у поліцейських певних соціальних навичок, котрі в умовах поліцейської діяльності набувають значення професійних. Поліцейські все активніше займаються виховною роботою з неповнолітніми, консультують населення з проблем ефективного захисту від злочинних посягань, намагаються оперативно вирішувати проблеми міжособистісних стосунків, припиняючи розвиток конфліктів, тощо. І керівництво МВС України на сучасному етапі теж підтримує визнання основною загальною метою діяльності органів Національної поліції ефективне обслуговування населення, допомогу і захист громадян, тобто визнає соціальну функцію органів Національної поліції. Важливим у зовнішньому напрямку соціальної роботи в поліції є також підвищення авторитету поліції і кожного їх працівника у суспільстві. *Внутрішній* же напрямок соціальної роботи в поліції зорієнтований на роботу з персоналом поліції. Саме цей напрямок ми й розглянемо докладніше.

Будь-яка діяльність, в тому числі і соціальна робота, має свою *структуру*, кожний елемент якої є необхідним, органічно пов'язаний та взаємодіє з іншими, виконує особливі функції. *Основними структурними елементами соціальної роботи* є її об'єкт і суб'єкт. Під об'єктом розуміють усіх, хто потребує допомоги незалежно від її характеру та специфіки. Усі, хто надає таку допомогу, належать до суб'єктів соціальної роботи. Отже, соціальна робота – це своєрідна взаємодія об'єкта і суб'єкта, результатом якої є допомога людям у вирішенні їх життєвих проблем.

Об'єкт соціальної роботи в поліції не може бути звужений тільки до

персоналу поліції: як окремих працівників, так і до деяких їх груп (наприклад, учасники ліквідації аварії на ЧАЕС, учасники бойових дій, молоді працівники, працівники поліції – жінки, тощо). Клієнтами соціальної роботи в поліції також є і пенсіонери та ветерани органів внутрішніх справ, інваліди – колишні працівники органів Національної поліції, члени сімей працівників та сім'ї загиблих працівників тощо.

Основним *суб'єктом соціальної роботи* є соціальний працівник. Що ж стосується органів Національної поліції, то *суб'єктами соціальної роботи* в них виступають і керівники усіх рівнів, і працівники апаратів по роботі з персоналом, і штатні психологи, психіатри, юристи, і різноманітні громадські об'єднання, тощо. Але обов'язково повинна діяти така структура, яка б могла координувати дії усіх суб'єктів соціальної роботи в поліції. Ще у 1993 р. в МВС було створене Управління соціально-психологічної роботи з особовим складом, пізніше відповідні підрозділи виховної, соціальної роботи і психологічного забезпечення були організовані в усіх ГУНП України в областях. Після ряду організаційно-штатних змін функцію організації соціальної роботи з особовим складом в поліції було покладено на *Управління роботи з особовим складом* Департаменту роботи з персоналом МВС України, згідно з Положенням, це Управління також координує роботу громадських формувань, у тому числі рад ветеранів, воїнів-інтернаціоналістів, учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, наставників та профспілки, направлену на покращення виховної та соціальної роботи, покращення морально-психологічного клімату в колективах; аналізує роботу по вирішенню питань соціального захисту працівників та членів їх сімей, ветеранів органів Національної поліції, членів сімей працівників, загиблих при виконанні службових обов'язків, воїнів-інтернаціоналістів, учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, багатодітних сімей; вносить пропозиції щодо захисту їх інтересів при розгляді питань соціального захисту у різних інстанціях; вирішує питання щодо залучення можливостей для надання допомоги цим категоріям благодійних фондів, спонсорів; організовує соціально-гуманітарну підготовку з

особовим складом; організовує проведення індивідуальної роботи та культурно-масової роботі серед особового складу, тощо. Аналогічні відділи (відділення) роботи з особовим складом створені в управліннях (відділах) роботи з персоналом в ГУНП в областях.

Як вже говорилося, професійна соціальна робота повинна доповнюватись діяльністю *громадських формувань*, які теж повинні вирішувати питання соціального захисту відповідних категорій об'єктів соціальної роботи (до таких громадських організацій належать, наприклад, спілки воїнів-інтернаціоналістів (афганці), ради ветеранів, спілки учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, профспілка, суди честі, тощо).

Правова організація соціальної роботи в поліції включає в себе два елементи:

- правові підстави соціальної роботи;
- правові умови соціальної роботи.

Правовими підставами соціальної роботи в поліції є норми права, які передбачають необхідність здійснення соціальної роботи. *Правовими умовами соціальної роботи в поліції* є ті фактичні обставини, з настанням, виконанням, досягненням яких можуть та повинні здійснюватись різновиди соціальної роботи. *Правову основу соціальної роботи в поліції* становлять Конституція України, закони України, які встановлюють конкретні права працівників та обов'язки державних органів у сфері соціального захисту, принципи та порядок організації соціального захисту персоналу поліції, а також інші підзаконні нормативно-правові акти, нормативні акти МВС України, акти органів місцевого самоврядування, прийняті у межах їх повноважень на виконання чинного законодавства, які регламентують конкретний механізм реалізації прав працівників поліції у сфері соціального захисту.

Вся соціальна робота повинна бути спрямована на забезпечення та повну реалізацію службових обов'язків і прав працівників поліції. *Метою соціальної роботи в поліції України є:*

1) підтримання психічного, соматичного, фізично здорового способу життя працівника поліції для виконання покладених на нього обов'язків по несенню служби;

2) збільшення ступеню самостійності та ініціативності працівників поліції, їх спроможності контролювати своє життя та більш ефективно вирішувати проблеми, що виникають в процесі проходження служби;

3) створення умов, коли працівники поліції можуть максимально проявити свої можливості;

4) адаптація та реабілітація працівників поліції, які перебували у нестандартних та екстремальних ситуаціях;

5) створення умов, при яких працівник поліції, незважаючи на фізичне каліцтво, душевний зрив або життєву кризу, може жити, зберігаючи почуття власної гідності та поваги до себе з боку оточуючих.

Працівник, який займається соціальною роботою, повинен мати здібності:

- знаходити контакт з працівниками органів Національної поліції (або іншими клієнтами соціальної роботи в поліції);
- встановлювати відносини з працівниками поліції, котрі відрізняються одночасно чуйністю та професіоналізмом, відносини, в яких присутні симпатія та відвертість, відсутня експлуатація;
- виводити працівника поліції на існуючі системи підтримки і створювати, якщо необхідно, нові системи підтримки такого роду;
- виступати посередником та захисником;
- уміти консультувати працівника поліції;
- розділяти горе та біль працівника поліції, не втрачаючи при цьому можливості подолати труднощі;
- критично осмислити та оцінити свою діяльність, видозмінити її у міру накопичення досвіду.

Одними з перших *поняття соціальної роботи в поліції* дали вчені А. В. Кудрявцев та П. П. Сергун, визначивши її як спеціалізовану професійну

діяльність, що має за мету: а) своєчасне виявлення та усунення особистісних, ситуативних та пов'язаних з функціонуванням системи органів Національної поліції труднощів, проблем, які виникають у працівників цих органів в зв'язку з реалізацією наданих їм за чинним законодавством загальногромадянських та спеціальних прав, а також законних інтересів в області: професійного навчання; проходження служби; охорони та підтримання здоров'я; матеріально-побутового та фінансового забезпечення; взаємовідносин з начальниками та рівними за посадою, а також іншими громадянами; сімейних відносин; інших соціальних відносин; б) попередження та усунення причин, що викликають такі ускладнення, шляхом надання працівникам різної допомоги та підтримки; впливу на особистість працівника, а також на ситуації, в яких він опинився, і на інших учасників цих ситуацій з метою їх відповідної корекції (виправлення); реабілітації працівників.

Погоджуючись з суттю визначення, не можна не зауважити, що така дефініція є надто об'ємною та складною. На нашу думку, можна було б запропонувати таке *визначення соціальної роботи в поліції*: соціальна робота в поліції – це діяльність щодо працівників, членів їх сімей та пенсіонерів органів Національної поліції, спрямована на створення та удосконалення комплексу організаційних, правових, інформаційних, морально-психологічних та інших умов служби з метою збереження фізичного, психічного стану працівника, а також підтримання матеріального рівня життя шляхом повної реалізації своїх прав, свобод та інтересів.

Соціальна робота як практична діяльність саме і спрямована на підтримку, розвиток та реабілітацію персоналу органів Національної поліції. *Пріоритетним завданням соціальної роботи в поліції* на сучасному етапі є діяльність з організації пошуку та використання усіх можливих ресурсів для соціального забезпечення та соціального захисту персоналу, створення сприятливих соціальних умов професійної діяльності і життєдіяльності взагалі. *Соціальна політика* стосовно поліцейських включає такі *напрямки*, як матеріально-фінансове забезпечення, соціальне забезпечення по старості або з

причин тимчасової чи постійної непрацездатності, правовий захист честі й гідності, здоров'я й майна працівників та їх родичів і близьких, надання соціальної допомоги при їх адаптації на службі, при реабілітації працівників, що отримали поранення, травму чи професійне захворювання, рекреаційна діяльність і патронажна допомога ветеранам, самотнім хворим, найменш захищеним групам. У сферу соціальної політики входить також і робота з різними групами населення з метою підвищення авторитету поліцейських серед громадськості, а також для залучення різних груп населення до участі в охороні громадського порядку. Система соціальної роботи в органах Національної поліції повинна розглядатись як засіб підвищення ефективності їх діяльності, збереження кадрів через реалізацію прав поліцейських.

§2. Фінансове і матеріальне забезпечення працівників поліції.

Відповідно до Закону «Про Національну поліцію» форми і розміри грошового забезпечення працівників поліції встановлюються Кабінетом Міністрів України і повинні забезпечувати достатні матеріальні умови для комплектування якісного особового складу поліції, диференційовано враховувати характер і умови роботи, стимулювати досягнення високих результатів у службовій діяльності і компенсувати їх фізичні та інтелектуальні затрати.

Грошове забезпечення поліцейських складається з посадового окладу, окладу за спеціальним званням, щомісячних додаткових видів грошового забезпечення (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, які мають постійний характер), премії та одноразових додаткових видів грошового забезпечення.

Грошове забезпечення курсантів вищих навчальних закладів Міністерства внутрішніх справ із специфічними умовами навчання складається з посадового окладу.

Виплата грошового забезпечення поліцейським Національної поліції та

курсантам вищих навчальних закладів Міністерства внутрішніх справ із специфічними умовами навчання здійснюється в Порядку, що затверджується Міністерством внутрішніх справ.

Керівникам органів, закладів та установ Національної поліції в межах затверджених для них асигнувань на грошове забезпечення мають право:

1) установлювати:

- посадові оклади поліцейським та курсантам вищих навчальних закладів Міністерства внутрішніх справ із специфічними умовами навчання в розмірах, визначених затвердженими цією постановою схемами;

- надбавку за специфічні умови проходження служби в поліції в розмірі до 100 відсотків посадового окладу з урахуванням окладу за спеціальним званням та надбавки за стаж служби;

- підвищення за службу в поліції особливого призначення (особам, які безпосередньо виконують функції із забезпечення громадського порядку та безпеки громадян) у розмірі до 100 відсотків посадового окладу;

2) здійснювати преміювання поліцейських відповідно до їх особистого внеску в загальний результат служби.

Преміювання Голови Національної поліції та заступників Голови здійснюється з дозволу Прем'єр-міністра України або Першого віце-прем'єр-міністра України, Віце-прем'єр-міністра України за погодженням з Міністром внутрішніх справ;

3) надавати поліцейським матеріальну допомогу для оздоровлення в розмірі посадового окладу.

Також керівники органів, закладів та установ Національної поліції в межах затверджених для них асигнувань на грошове забезпечення мають право виплачувати:

1) надбавку за стаж служби в поліції;

2) надбавку за виконання функцій державного експерта з питань таємниць та надбавку за службу в умовах режимних обмежень - у розмірах та порядку, визначених законодавством;

3) доплату за службу в нічний час - у розмірі 35 відсотків посадового окладу з розрахунку за кожну годину служби в нічний час;

4) надбавку за безперервний стаж на шифрувальній роботі - у розмірі до 20 відсотків посадового окладу. Надбавка виплачується особам, які безпосередньо зайняті на шифрувальній роботі;

5) доплату за науковий ступінь кандидата або доктора наук з відповідної спеціальності, якщо діяльність за профілем відповідає науковому ступеню, - у розмірі відповідно 5 і 10 відсотків посадового окладу.

За наявності двох наукових ступенів доплата встановлюється за одним (вищим) науковим ступенем;

6) доплату за вчене звання у разі, коли особа займає посаду, що пов'язана з педагогічною або науковою діяльністю, і має вчене звання доцента (старшого наукового співробітника), - у розмірі 5, професора - 10 відсотків посадового окладу.

За наявності двох або більше вчених звань доплата встановлюється за одним (вищим) званням;

7) надбавку за почесне звання “заслужений” - у розмірі 10 відсотків посадового окладу.

Надбавка за почесне звання “заслужений” виплачується, коли виконання поліцейськими службових обов'язків згідно з посадами збігається за профілем з почесним званням;

8) підвищення на 25 відсотків посадових окладів курсантам за відмінне навчання або отримання відповідної кількості балів за шкалою ECTS за результатами екзаменаційної сесії.¹

Видатки здійснюються в межах асигнувань на грошове забезпечення, передбачених у державному бюджеті для утримання Національної поліції.

Грошове забезпечення поліцейських визначається залежно від посади, спеціального звання, стажу служби в поліції, інтенсивності та умов служби,

¹ Про грошове забезпечення поліцейських Національної поліції: постанова Кабінету міністрів України від 11 листопада 2015 р. № 988. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2015-%D0%BF#n2> (дата звернення: 01.10.2019).

кваліфікації, наукового ступеня або вченого звання.

До складу грошового забезпечення входять:

- 1) посадовий оклад;
- 2) оклад за спеціальним званням;
- 3) щомісячні додаткові види грошового забезпечення (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, які мають постійний характер);
- 4) премії;
- 5) одноразові додаткові види грошового забезпечення.²

Грошове забезпечення виплачується поліцейським, які призначені на штатні посади в Національній поліції, та курсантам ВНЗ МВС із специфічними умовами навчання. Грошове забезпечення курсантів ВНЗ МВС із специфічними умовами навчання, яких вперше прийнято на службу в поліцію, складається з посадового окладу. Грошове забезпечення курсантів ВНЗ МВС із специфічними умовами навчання з числа молодшого складу поліції складається з посадового окладу за останньою штатною посадою, яку поліцейський займав до зарахування на навчання, окладу за спеціальним званням та надбавки за стаж служби.

Підставою для виплати грошового забезпечення є наказ керівника (начальника) органу, закладу, установи Національної поліції про призначення на посаду поліцейського відповідно до номенклатури посад, наказ ректора ВНЗ МВС із специфічними умовами навчання про зарахування на навчання або наказ про зарахування в розпорядження відповідного органу поліції та встановлення конкретного розміру окладів, надбавок, доплат.

Грошове забезпечення поліцейським виплачується за місцем проходження служби виключно в межах асигнувань, затверджених кошторисом органу поліції на грошове забезпечення. Грошове забезпечення курсантам ВНЗ

² Про затвердження Порядку та умов виплати грошового забезпечення поліцейським Національної поліції та курсантам вищих навчальних закладів МВС із специфічними умовами навчання: наказ МВС України від 06 квітня 2016 р. № 260. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0669-16> (дата звернення: 01.10.2019).

МВС із специфічними умовами навчання виплачується за місцем проходження служби (навчання) виключно в межах асигнувань, затверджених кошторисом ВНЗ МВС із специфічними умовами навчання.

За час відсутності поліцейського на службі без поважних причин грошове забезпечення не виплачується. Підставою припинення виплати грошового забезпечення поліцейському є наказ керівника (начальника) органу поліції, у якому вказується, за який період припиняється виплата грошового забезпечення. При виплаті поліцейським грошового забезпечення за неповний місяць розмір виплати за кожний календарний день визначається шляхом ділення суми грошового забезпечення за повний місяць на кількість календарних днів у місяці, за який здійснюється виплата.

При відбутті до ВНЗ МВС із специфічними умовами навчання з увільненням з посади грошове забезпечення виплачується до дня зарахування на навчання, про що зазначається в наказі по особовому складу. Грошове забезпечення, виплачене поліцейському несвоєчасно або в меншому розмірі, ніж належало, виплачується за весь період, протягом якого поліцейський мав на нього право, але не більше ніж за три роки, що передували зверненню за одержанням грошового забезпечення.

Виплата одноразових додаткових видів грошового забезпечення здійснюється, якщо звернення про їх отримання надійшли до закінчення трьох років з дня виникнення права на їх отримання.

Звернення поліцейського щодо неправильної виплати грошового забезпечення розглядаються в установленому законодавством України порядку.

Виплата грошового забезпечення поліцейським та курсантам ВНЗ МВС із специфічними умовами навчання здійснюється щомісяця в останній день місяця за поточний місяць. Виплата грошового забезпечення поліцейським поліції охорони здійснюється щомісяця до 07 числа за минулий місяць. У разі якщо день виплати грошового забезпечення поліцейським та курсантам ВНЗ МВС із специфічними умовами навчання збігається з вихідним, святковим або неробочим днем, грошове забезпечення виплачується напередодні.

При прийнятті на службу до Національної поліції грошове забезпечення поліцейським нараховується з дня призначення на посаду. У разі звільнення зі служби грошове забезпечення поліцейським виплачується по день їх звільнення зі служби в поліції включно. При переведенні по службі, пов'язаному з переїздом до іншого населеного пункту, або переведенні до іншого органу Національної поліції грошове забезпечення за попереднім місцем служби виплачується включно по день звільнення з посади, що передує даті відбуття до нового місця служби, зазначений в наказі по особовому складу.

При призначенні поліцейського на іншу посаду в одному органі поліції грошове забезпечення виплачується за новою посадою з дня призначення на посаду, указанного в наказі по особовому складу. Грошове забезпечення за попередньою посадою виплачується по день звільнення з посади, зазначений у наказі по особовому складу, включно. При цьому день звільнення з посади вважається останнім днем служби на відповідній посаді. Якщо в наказі по особовому складу дата призначення на посаду не зазначена, грошове забезпечення виплачується з дня підписання наказу.

Поліцейським за час перебування в службових відрядженнях зберігається грошове забезпечення в розмірі, яке вони одержували на день вибуття у відрядження, з розрахунку посадового окладу, установленого за основною штатною посадою, окладу за спеціальним званням, щомісячних додаткових видів грошового забезпечення (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, які мають постійний характер), премії за поточний місяць.

Невикористані залишки підзвітних сум, а також не повернені в установлений строк аванси утримуються з поліцейських повністю при наступних виплатах грошового забезпечення.

Поліцейським, які здійснюють науково-педагогічну, наукову або творчу діяльність, оплата проводиться в порядку, установленому чинним законодавством.

У випадках, коли будуть підтверджені раніше не відомі та не враховані в особових справах періоди служби, грошове забезпечення, яке буде встановлено

в нових розмірах, виплачується з дня видання наказу органу поліції про підтвердження раніше не врахованого стажу служби.

За виконання службових обов'язків понад установлений службовий час, у вихідні, святкові та неробочі дні грошове забезпечення поліцейським додатково не виплачується. Поліцейським, які виконували службові обов'язки у вихідні, святкові та неробочі дні, крім поліцейських, які працюють у змінному режимі, відповідний час для відпочинку (у порядку компенсації) надається протягом двох наступних місяців.

Поліцейським, відрядженим до державних органів, установ і організацій із залишенням на службі в поліції, грошове забезпечення виплачується до дня відрядження включно. Поліцейським, які прибули з державних органів, установ і організацій, з дня зарахування їх у розпорядження Національної поліції і до призначення їх на посади або звільнення зі служби в поліції грошове забезпечення виплачується за посадою, яку обіймав поліцейський до дня відрядження в ці органи, установи і організації. Грошове забезпечення, виплачене відповідно до законодавства, яке діяло на дату виплати, поверненню не підлягає.

Поліцейським, які звільняються зі служби в поліції та в установленому порядку мають право на отримання одноразової грошової допомоги при звільненні, нарахування такої допомоги здійснюється з розрахунку місячного грошового забезпечення з урахуванням щомісячних додаткових видів грошового забезпечення, що мають постійний характер, та премій, установлених на день звільнення.

При цьому до розрахунку одноразової грошової допомоги при звільненні не включається винагорода за безпосередню участь у воєнних конфліктах, антитерористичних операціях та інших заходах в умовах особливого періоду.

Днем звільнення зі служби в поліції вважається день видання наказу про звільнення або дата, зазначена в наказі про звільнення. День звільнення вважається останнім днем служби.

Поліцейським, яким спеціальне звання присвоєно одночасно з

прийняттям на службу, оклади за спеціальними званнями виплачуються з дня призначення на посаду.

У разі присвоєння спеціального звання під час проходження служби в поліції оклад за спеціальним званням поліцейському виплачується з дня, указанного в наказі про присвоєння відповідного спеціального звання, а в разі, якщо дата не вказується, - з дня підписання наказу.

Розмір посадового окладу поліцейському встановлюється наказом по особовому складу одночасно з призначенням на відповідну штатну посаду. Поліцейським, що обіймають штатні посади, на яких у встановленому порядку покладено тимчасове виконання обов'язків за іншими посадами з вищими посадовими окладами в тому самому органі, виплачуються посадові оклади за посадами, що тимчасово виконуються, за умови зазначення в наказі вищого розміру посадового окладу.

Строк тимчасового виконання обов'язків за посадою обчислюється з дня видання керівником органу поліції наказу про призначення поліцейського до тимчасового виконання обов'язків за посадою і до дня видачі наказу про звільнення від виконання обов'язків за посадою.

Штатним заступникам незалежно від їх службових обов'язків під час тимчасового виконання ними обов'язків безпосередніх начальників за невакантними посадами виплата грошового забезпечення проводиться за їх штатною посадою. Безперервний строк тимчасового виконання обов'язків не повинен перевищувати чотирьох місяців.

Строк тимчасового виконання обов'язків за невакантними посадами не обмежується, якщо ці посади займають поліцейські, що перебувають у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку (шестирічного віку - за медичними показаннями).

За поліцейськими з числа осіб, віднесених до першої або другої категорії, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, а з числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС - й осіб, віднесених до третьої категорії, що призначені у зв'язку зі скороченням штатів або

проведенням організаційних заходів на посади з меншими посадовими окладами, на новій посаді зберігаються протягом одного року посадові оклади за попередньою посадою відповідно до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи».

Виплата посадового окладу поліцейським за займаною посадою припиняється з дня, наступного за днем його звільнення зі служби в поліції, а курсантам ВНЗ МВС із специфічними умовами навчання - з дня звільнення з посади (відрахування з навчання). При звільненні з посади в разі призначення на іншу штатну посаду посадовий оклад за попередньою посадою виплачується поліцейському до дня призначення на нову штатну посаду.

Поліцейським, які проходять службу в поліції особливого призначення та безпосередньо виконують функції із забезпечення громадського порядку та безпеки громадян, посадові оклади підвищуються до 100 відсотків посадового окладу.

Відсоток підвищення посадового окладу встановлюється кожній особі індивідуально залежно від ступеня ризику та складності виконання завдань із забезпечення громадського порядку та безпеки громадян, покладених на підрозділ поліції особливого призначення, на підставі мотивованого подання керівника.

Поліцейським, які проходять службу на території населених пунктів, яким надано статус гірських, посадові оклади підвищуються на 25 відсотків.

Курсантам ВНЗ МВС із специфічними умовами навчання за відмінне навчання або отримання відповідної кількості балів за шкалою ECTS за результатами екзаменаційної сесії посадові оклади підвищуються на 25 відсотків. Підвищення посадових окладів за кожним окремим випадком обчислюється з основного посадового окладу та утворює нові розміри посадових окладів, на які нараховуються надбавки, доплати. Підставою для виплати підвищень посадового окладу є наказ по особовому складу із зазначенням відсотка підвищення.

Обчислення вислуги років для виплати надбавки за стаж служби поліцейським проводиться підрозділами кадрового забезпечення за матеріалами особової справи поліцейського та оголошується відповідним наказом керівника органу поліції в разі призначення на посаду, крім випадків призначення на іншу посаду в одному органі Національної поліції та за умови наявності обчисленої вислуги за попередньою посадою.

Надбавка за специфічні умови проходження служби в поліції поліцейським виплачується в розмірі до 100 відсотків посадового окладу з урахуванням окладу за спеціальним званням та надбавки за стаж служби. Розмір надбавки встановлюється кожному поліцейському індивідуально залежно від специфіки умов проходження служби (успішне виконання повноважень, якість, складність, обсяг та важливість виконуваних завдань, залучення до розробки проектів нормативно-правових актів тощо) на підставі мотивованого подання керівника структурного підрозділу відповідного органу поліції та оголошується наказом по особовому складу.

Виплата надбавки проводиться на підставі наказу про її встановлення з дня, зазначеного в наказі, у разі відсутності дати - з дня підписання наказу. Поліцейським, які отримують підвищені посадові оклади, надбавка за специфічні умови проходження служби в поліції виплачується з урахуванням підвищених посадових окладів. У разі несвоєчасного або неналежного виконання завдань, зниження результатів службової діяльності розмір установленої раніше надбавки за мотивованим поданням керівництва органу поліції може бути зменшено або надбавку взагалі скасовано, про що оголошується наказом.

Поліцейським, які безпосередньо зайняті на шифрувальній роботі, виплачується щомісячна надбавка до посадових окладів за безперервний стаж на шифрувальній роботі в таких розмірах: від 1 до 3 років - 10 відсотків; від 3 до 5 років - 15 відсотків; понад 5 років - 20 відсотків.

Надбавка поліцейським, які безпосередньо зайняті на шифрувальній роботі, встановлюється за умови наявності у цих осіб допуску до шифрів, який

надається відповідно до вимог чинного законодавства.

До безперервного стажу на шифрувальній роботі для виплати надбавки зараховуються періоди безперервної шифрувальної роботи на штатних посадах, а також документально підтверджена шифрувальна робота поліцейських у центральних органах виконавчої влади, інших органах державної влади або військових формуваннях за умови перерви між призначеннями на посади не більше ніж 6 місяців.

Надбавка поліцейським, які безпосередньо зайняті на шифрувальній роботі, установлюється наказом по особовому складу на підставі подання керівника підрозділу спеціального зв'язку і виплачується одночасно з виплатою грошового забезпечення за поточний місяць. У поданні зазначається дата оформлення допуску до шифрів.

Виплата надбавки припиняється з дня скасування допуску до шифрів відповідно до вимог чинного законодавства.

У разі направлення поліцейських, які мають право на отримання надбавки, на навчання у навчальні заклади без збереження за ними штатних посад за місцем служби або зарахування їх у розпорядження відповідних органів безперервний стаж на шифрувальній роботі не переривається, якщо вони безпосередньо після закінчення навчання або перебування в розпорядженні призначені на штатні посади, за якими була встановлена виплата надбавки.

Період перебування поліцейського на навчанні без збереження штатної посади за місцем служби та в розпорядженні відповідних органів до безперервного стажу на шифрувальній роботі не зараховується, надбавка за цей період не виплачується.

Поліцейським, які виконують функції державного експерта з питань таємниць, наказом керівника Національної поліції встановлюється надбавка в розмірі до 20 відсотків посадового окладу. Установлення такої надбавки керівнику Національної поліції здійснюється Міністром внутрішніх справ шляхом видання відповідного наказу.

Поліцейським, які залучаються до підготовки рішень та висновків державних експертів з питань таємниць, наказом керівника Національної поліції за фактично виконану роботу встановлюється надбавка в розмірі, який визначається в межах фонду оплати праці та становить до 20 відсотків посадового окладу залежно від обсягу, складності та тривалості роботи.

Поліцейським, які проходять службу в умовах режимних обмежень та за своїми функціональними обов'язками постійно працюють з відомостями, що становлять державну таємницю (займаються розробленням, виготовленням, обліком, зберіганням, використанням документів, виробів та інших матеріальних носіїв секретної інформації, приймають рішення з цих питань або здійснюють постійний контроль за станом охорони державної таємниці (далі - поліцейські, які проходять службу в умовах режимних обмежень)), установлюється надбавка до посадових окладів залежно від ступеня секретності інформації: відомості та їх носії, що мають ступінь секретності "особливої важливості", - 20 відсотків; відомості та їх носії, що мають ступінь секретності "цілком таємно", - 15 відсотків; відомості та їх носії, що мають ступінь секретності "таємно", - 10 відсотків.

Поліцейським, які проходять службу в умовах режимних обмежень і безпосередньо виконують науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи, що містять державну таємницю і передбачені державним замовленням (контрактом), установлюється надбавка до посадових окладів залежно від ступеня секретності та обсягу інформації: відомості та їх носії, що мають ступінь секретності "особливої важливості", - 70 - 100 відсотків; відомості та їх носії, що мають ступінь секретності "цілком таємно", - 30 - 70 відсотків; відомості та їх носії, що мають ступінь секретності "таємно", - 10 - 30 відсотків.

Установлення поліцейським надбавки за службу в умовах режимних обмежень здійснюється наказом керівника органу (міжрегіонального органу) поліції на підставі мотивованих рапортів керівників структурних або відокремлених підрозділів органу поліції, погоджених з режимно-секретним підрозділом цього органу, за умови надання йому допуску та доступу до

державної таємниці та постійної роботи з відомостями, що становлять державну таємницю.

Надбавка за службу в умовах режимних обмежень керівнику Національної поліції встановлюється наказом Міністра внутрішніх справ України. Виплата надбавки за службу в умовах режимних обмежень припиняється з дня: звільнення з посади, за якою вона була встановлена; припинення доступу до державної таємниці або скасування допуску до державної таємниці; закінчення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт.

Припинення виплати встановленої раніше надбавки за службу в умовах режимних обмежень здійснюється на підставі відповідного наказу керівника органу поліції.

Поліцейським Національної поліції виплачується надбавка за почесне звання «заслужений» у розмірі 10 відсотків посадового окладу. Надбавка за почесне звання «заслужений» устанавлюється поліцейським у разі, якщо виконання ними службових обов'язків згідно з посадами збігається за профілем з почесним званням. Надбавка за почесне звання виплачується поліцейським на підставі наказу по особовому складу про її встановлення. У разі присвоєння почесного звання в період проходження служби на посаді, профіль діяльності за якою збігається з почесним званням, указана надбавка встановлюється з дня присвоєння почесного звання. Підготовка наказу та перевірка відповідності діяльності за профілем з почесним званням здійснюються кадровими органами.

Поліцейським виплачується доплата за науковий ступінь з відповідної спеціальності, якщо діяльність за профілем відповідає науковому ступеню:

- 1) за науковий ступінь кандидата наук (освітній і водночас перший науковий ступінь доктора філософії) - у розмірі 5 відсотків посадового окладу;
- 2) за науковий ступінь доктора наук (другий науковий ступінь) - у розмірі 10 відсотків посадового окладу.

За наявності двох наукових ступенів доплата встановлюється за одним (вищим) науковим ступенем. Доплата за науковий ступінь поліцейським

виплачується на підставі наказу по особовому складу. Поліцейським, які до дня призначення на посаду мали науковий ступінь, указана доплата виплачується з дня призначення на посаду, профіль діяльності за якою збігається з науковим ступенем. Поліцейським, які займають посади, що за профілем діяльності збігаються з науковим ступенем, та одержали науковий ступінь у період виконання службових обов'язків за цими посадами, у тому числі вперше, зазначена доплата встановлюється у визначеному законодавством порядку - у разі присудження наукового ступеня кандидата наук (освітній і водночас перший науковий ступінь доктора філософії) чи доктора наук (другий науковий ступінь). Підготовка наказу та перевірка відповідності отриманого поліцейським наукового ступеня профілю його діяльності здійснюються кадровими органами.

Поліцейським, які займають посади, пов'язані з педагогічною (викладацькою) або науковою діяльністю, і мають учене звання доцента (старший науковий співробітник), виплачується доплата в розмірі 5 відсотків, а тим, хто має учене звання професора, - в розмірі 10 відсотків посадового окладу. За наявності двох або більше вчених звань доплата встановлюється за одним (вищим) званням. Виплата доплати за вчене звання поліцейським здійснюється на підставі наказу по особовому складу про її встановлення. Поліцейським, які до дня призначення на посаду мали вчене звання, зазначена доплата виплачується з дня призначення на посаду, пов'язану з педагогічною (викладацькою) або науковою роботою. Поліцейським, які займають посади, що пов'язані з педагогічною (викладацькою) та науковою роботою, та одержали вчене звання в період виконання обов'язків за цими посадами, у тому числі вперше, зазначена доплата встановлюється у визначеному законодавством порядку - у разі присудження вченого звання доцента (старший науковий співробітник) чи звання професора.

Поліцейським, які виконують службові обов'язки в нічний час, виплачується доплата за службу в нічний час у розмірі 35 відсотків посадового окладу з розрахунку за кожну годину служби в нічний час. Годинна ставка

обчислюється шляхом ділення місячного посадового окладу на кількість годин фактичного часу служби з урахуванням норми тривалості службового часу за відповідний місяць при 40-годинному робочому тижні. Службою в нічний час вважається виконання поліцейськими службових обов'язків у період з 22.00 до 06.00.

Поліцейським, які несуть службу в нічний час, надається перерва для відпочинку та харчування тривалістю не більше двох годин. Перерва для відпочинку і харчування не включається в службовий час. Поліцейським добового наряду під час чергування почергово надаються перерви для вживання їжі та короткочасного відпочинку. Загальна тривалість такої перерви становить 4 години (2 години вдень і 2 години вночі) та не включається в службовий час. Підставами для виконання службових обов'язків у нічний час є графіки нарядів та чергувань, затверджені наказами керівників підрозділів органів поліції. Облік фактичного часу служби в нічний час для нарахування доплати здійснюється шляхом оформлення довідки обліку несення поліцейськими служби в нічний час. Поліцейським, що залучалися до служби в нічний час, виплата доплати за службу в нічний час за минулий місяць здійснюється одночасно з виплатою грошового забезпечення за поточний місяць.

Керівники органів поліції мають право преміювати поліцейських відповідно до особливостей проходження служби та особистого внеску поліцейського в загальні результати служби з урахуванням специфіки і особливостей виконання покладених на нього завдань та у межах асигнувань, затверджених на грошове забезпечення для утримання Національної поліції. Розміри премії встановлюються за рішенням керівників органів поліції відповідно до затверджених ними положень про преміювання та наявного фонду грошового забезпечення. Виплата премій поліцейським здійснюється за наказами керівників органів поліції. У випадку допущення поліцейськими проступків, які впливають на розмір премії, до наказу вносяться відповідні зміни та проводиться перерахунок премії в наступному місяці. Накази про

преміювання поліцейських видаються до 25 числа кожного місяця на підставі списків начальників структурних підрозділів органу поліції, погоджених з фінансовим підрозділом у частині розміру фонду преміювання. Виплата премії проводиться щомісяця в останній день місяця за поточний місяць разом з виплатою грошового забезпечення. Поліцейським поліції охорони виплата премії здійснюється щомісяця до 07 числа за минулий місяць разом з виплатою грошового забезпечення.

Поліцейським у межах асигнувань, що виділяються на їх утримання, один раз на рік надається матеріальна допомога для оздоровлення в розмірі посадового окладу. Допомога для оздоровлення надається поліцейському за його рапортом, погодженим керівником фінансового підрозділу, в межах асигнувань на зазначені цілі. Поліцейським, які перебувають у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а в дозволених законодавством випадках - шести років, матеріальна допомога не надається.

Поліцейським, які тимчасово вибувають із збереженням штатної посади до навчальних закладів (установ) для підвищення кваліфікації, спеціалізації, перепідготовки, первинної професійної підготовки, а також на навчальні збори зі службової підготовки, за час навчання, а також за час дороги до місця навчання і назад зберігається виплата грошового забезпечення, яке вони отримували на день вибуття, з розрахунку посадового окладу, встановленого за основною штатною посадою, окладу за спеціальним званням, щомісячних додаткових видів грошового забезпечення (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, які мають постійний характер), премії за поточний місяць згідно з окремим наказом керівника органу поліції. Якщо в період навчання змінився посадовий оклад за тією посадою, що зберігається, виплата грошового забезпечення здійснюється з урахуванням нового окладу з дати його встановлення.

Ад'юнктам, докторантам, а також курсантам та слухачам з числа молодшого та середнього складу поліції, які навчаються за денною формою навчання у ВНЗ МВС із специфічними умовами навчання, виплата грошового

забезпечення проводиться в розмірах, які вони отримували за основною штатною посадою до вступу на навчання, з розрахунку посадового окладу, окладу за спеціальним званням та надбавки за стаж служби. У разі зміни розміру надбавки за стаж служби, розміру посадового окладу чи окладу за спеціальним званням відповідно до законодавства у період навчання зазначених осіб здійснюється перерахунок грошового забезпечення. Виплата грошового забезпечення курсантам, слухачам, докторантам та ад'юнктам здійснюється щомісяця в останній день місяця за поточний місяць. У разі якщо день виплати грошового забезпечення збігається з вихідним, святковим або неробочим днем, грошове забезпечення виплачується напередодні.

Поліцейським, звільненим від виконання службових обов'язків на підставі документа, що засвідчує тимчасову непрацездатність, або тим, які перебувають у відпустці через хворобу, зберігається виплата грошового забезпечення в розмірі, що вони отримували на день хвороби, з розрахунку посадового окладу, встановленого за основною штатною посадою, окладу за спеціальним званням, щомісячних додаткових видів грошового забезпечення (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, які мають постійний характер), премії за поточний місяць, але не більше ніж за чотири місяці, крім випадків, коли законодавством України передбачені більш тривалі строки перебування на лікуванні.

Поліцейським, які перебувають на лікуванні у зв'язку з пораненням, контузією чи каліцтвом, отриманими під час виконання ними службових обов'язків, грошове забезпечення виплачується за весь час перебування на лікуванні аж до вступу їх до виконання обов'язків за посадою або звільнення зі служби в поліції. Якщо в період перебування на лікуванні (обстеженні) чи у відпустці через хворобу поліцейському змінено розмір надбавки за стаж служби, розмір посадового окладу чи окладу за спеціальним званням відповідно до законодавства, виплата грошового забезпечення в нових розмірах проводиться з дати виникнення згаданого права. Поліцейським, які працюють у дозволених законодавством випадках за сумісництвом, оплата за час хвороби

проводиться лише за основною штатною посадою.

При реорганізації штату (повністю або частково) поліцейським, призначеним на посади за новим штатом, оклади за цими посадами виплачуються з дня підписання наказу про призначення на посаду, якщо в ньому не вказана інша дата. Якщо найменування посад, які обіймають поліцейські, у новому штаті залишилися без змін, але змінилися розміри посадових окладів відповідно до чинного законодавства, нарахування та виплата грошового забезпечення за новими розмірами посадових окладів здійснюються з дня видання наказу органу поліції про встановлення нових розмірів посадових окладів, якщо в ньому не вказано інший строк виплати. Поліцейському, посаду якого скорочено, грошове забезпечення виплачується включно до дня звільнення зі служби в поліції (протягом двох місяців після його письмового попередження) у розмірі, визначеному за останньою штатною посадою, яку він обіймав на дату скорочення. Розмір щомісячної премії встановлюється за рішенням керівника органу поліції.

У разі якщо день письмового попередження відрізняється від дня скорочення посади, підрозділ кадрового забезпечення надає до фінансового підрозділу завірену копію письмового попередження особи про можливе наступне звільнення. Перебування поліцейського, посаду якого скорочено, на лікарняному, у відрядженні чи у відпустці не є перешкодою для його призначення на іншу посаду або звільнення зі служби в поліції за умови його персонального в письмовій формі попередження про скорочення в установленій законодавством строк.

За поліцейським, відстороненим від виконання службових обов'язків (посади) у зв'язку з проведенням щодо нього службового розслідування в порядку, визначеному Дисциплінарним статутом Національної поліції України, прийняттям відповідною місцевою радою резолюції недовіри, здійсненням щодо нього кримінального провадження, зберігаються всі види грошового забезпечення, які були йому встановлені до відсторонення, крім премії. Поліцейський вважається відстороненим від виконання службових обов'язків з

дати видання відповідного наказу до дня видання наказу про допуск до виконання службових обов'язків за займаною посадою. Рішення про відсторонення поліцейського від посади можуть приймати начальники, яким надано право прийняття на службу або призначення на посаду, шляхом видання письмового наказу. Поліцейським, звільненим зі служби в поліції, а потім поновленим на службі у зв'язку з визнанням звільнення незаконним, за час вимушеного прогулу з дня звільнення виплачуються всі види грошового забезпечення (в тому числі премія), які були їм визначені на день звільнення. Підставою для нарахування та виплати грошового забезпечення є наказ керівника органу поліції про поновлення особи на службі або скасування наказу про його звільнення.

Поліцейським, щодо яких обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, виплата грошового забезпечення призупиняється з дня постановлення ухвали про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

Поліцейським, які відповідно до законодавства України мають право на відпустку зі збереженням грошового забезпечення, виплата грошового забезпечення здійснюється в розмірі, що вони одержували на день вибуття у відпустку, з розрахунку посадового окладу, установленого за основною штатною посадою, окладу за спеціальним званням, щомісячних додаткових видів грошового забезпечення (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, які мають постійний характер), премії за поточний місяць. Якщо в період перебування у відпустці поліцейському змінено розмір надбавки за стаж служби, розмір посадового окладу чи окладу за спеціальним званням відповідно до законодавства, після повернення з відпустки проводиться відповідний перерахунок. Поліцейським за час перебування у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а в дозволених законодавством випадках - до шести років грошове забезпечення не виплачується. Поліцейським, яким відповідно до законодавства України надано додаткові відпустки без збереження грошового забезпечення, за час

перебування в додаткових відпустках грошове забезпечення не виплачується.

Поліцейським на період проведення вступного конкурсу (вступних випробувань, співбесіди) до вищих навчальних закладів МВС із специфічними умовами навчання, а також за час навчання у вищих навчальних закладах на період проведення сесії (за умови підтвердження довідкою-викликом) надається додаткова відпустка (крім чергової) зі збереженням грошового забезпечення за посадою, крім премії.

При звільненні поліцейського зі служби в поліції проводиться відрахування з грошового забезпечення надмірно нарахованої частини чергової відпустки за час невідпрацьованої частини календарного року. Кількість днів надмірно нарахованої частини щорічної відпустки вказується в наказі про звільнення. За невикористану в році звільнення відпустку поліцейським, які звільняються з поліції, виплачується грошова компенсація відповідно до чинного законодавства. Виплата грошової компенсації за невикористану в році звільнення відпустку проводиться, виходячи з розміру місячного грошового забезпечення, право на отримання якого поліцейський має відповідно до чинного законодавства, на день звільнення із служби. При цьому одноденний розмір грошового забезпечення визначається шляхом ділення розміру грошового забезпечення на 30 календарних днів. Кількість днів для виплати грошової компенсації за невикористану відпустку вказується в наказі про звільнення. При звільненні поліцейського зі служби в поліції розрахунок суми грошового забезпечення, яка підлягає відрахуванню за надмірно нараховану частину щорічної відпустки, здійснюється, виходячи з розміру грошового забезпечення, яке отримав поліцейський за дні чергової відпустки.

У разі смерті (загибелі) поліцейського членам його сім'ї, батькам та утриманцям виплачується в установленому законодавством порядку грошове забезпечення повністю за той місяць, у якому сталася смерть, а також проводяться інші виплати, право на які виникло на день смерті, та виплачується грошова компенсація за невикористану чергову відпустку в році смерті (загибелі) поліцейського. Члени сім'ї та батьки загиблого поліцейського

визначаються відповідно до Сімейного кодексу України, а утриманці - відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб».

У разі переміщення по службі (переведення, відрядження, переходу), а також звільнення поліцейського зі служби в поліції фінансовий підрозділ зобов'язаний виплатити йому належні види грошового забезпечення, про що зробити відповідні записи в грошовому атестаті.

Грошовий атестат поліцейським видається:

- 1) в усіх випадках переміщення з одного органу поліції до іншого;
- 2) при переведенні до Збройних Сил України, Служби безпеки України та інших військових формувань, утворених відповідно до законодавства України;
- 3) при переході у встановленому порядку на роботу до інших міністерств та центральних органів виконавчої влади;
- 4) при відрядженні поліцейських до інших органів державної влади або підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління цих органів, із залишенням у кадрах Національної поліції у випадках, коли за відрядженими зберігаються права, пільги та переваги, якими користуються відповідно до чинного законодавства поліцейські, що проходять службу в поліції;
- 5) у разі звільнення із займаної посади у зв'язку із зарахуванням до ВНЗ МВС із специфічними умовами навчання.

Поліцейським, які звільняються з призначенням пенсії, грошовий атестат на руки не видається, а передається разом з іншими документами до підрозділу відповідного органу поліції, який здійснює підготовку та подання до органів, що призначають пенсії, необхідних для призначення пенсії документів.

Грошові атестати заповнюються розбірливо і підписуються керівником органу поліції, начальником фінансового підрозділу та скріплюються печаткою. Види грошового забезпечення вказуються в національній валюті України. Не дозволяється заповнення грошових атестатів олівцем. Грошові атестати без печатки чи підпису, з підчистками або із виправленнями, а також неправильно

заповнені вважаються недійсними. У грошовому атестаті має бути підпис його власника, що підтверджує правильність записів за проведеними розрахунками.

§3. Соціальне забезпечення персоналу поліції.

Соціальне забезпечення - це передбачена законодавством система матеріального забезпечення та обслуговування громадян у старості, на випадок хвороби, повної чи часткової втрати працездатності, втрати годувальника, а також сімей, в яких є малолітні й неповнолітні діти. Основними видами соціального забезпечення в органах Національної поліції є: *державне обов'язкове соціальне страхування, медичне обслуговування, пенсійне забезпечення, державна фінансова й матеріальна допомога.*

- у разі загибелі або смерті застрахованого його спадкоємцям виплачується страхова сума в розмірі 100-кратного мінімального прожиткового рівня на час загибелі або смерті;

- у разі втрати застрахованим працездатності, що сталася внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва), захворювання, одержаних в період проходження служби - у розмірі, що залежить від ступеня втрати працездатності, і який визначається у процентному відношенні до загальної суми страхування на випадок загибелі або смерті.

Виплата вищезазначених страхових сум у зв'язку з настанням страхової події провадиться за вирахуванням раніше виплачених страхових сум (з цього виду страхування) за цю ж саму страхову подію. При цьому страхова сума виплачується незалежно від виплат з інших видів страхування і виплат, здійснюваних у порядку відшкодування збитків.

Якщо загибель (смерть), поранення (контузія, травма, каліцтво) або захворювання застрахованого пов'язані з учиненням ним навмисних чи інших провинних дій, відповідні документи установами й підрозділами поліцейських не оформлюються і страхові суми не виплачуються. До таких дій вищезгаданою Інструкцією віднесено:

- учинення застрахованим дій, в яких органами слідства, дізнання або судом встановлені ознаки умисного злочину;
- учинення застрахованим дій, наслідки яких, згідно з висновком слідчих органів, дізнання або суду, а також згідно з матеріалами службових перевірок органів Національної поліції, безпосередньо пов'язані з алкогольним, наркотичним чи токсичним сп'янінням;
- учинення застрахованим членушкодження з метою одержання страхової суми.

Визначення ступеню тяжкості одержаного поранення (контузії, травми, каліцтва) провадиться військово-лікарськими комісіями на підставі переліку поранень, контузій, травм і каліцтв, що належать до тяжких або легких.

Якщо застрахований у період проходження служби отримав поранення (контузію, травму, каліцтво), за наслідками якого він не підлягає звільненню зі служби через хворобу або обмежений стан здоров'я, відповідними військово-лікарськими комісіями, які визначають придатність до служби, на підставі акта про обставини одержання поранення (контузії, травми, каліцтва) після медичного обстеження видається довідка про поранення (контузію, травму, каліцтво).

Працівники поліції та члени їх сімей мають право на *безкоштовне медичне обслуговування* (в тому числі, безкоштовне забезпечення ліками) під час стаціонарного лікування в медичних закладах системи МВС України. Якщо за місцем служби чи проживання поліцейських немає медичних установ системи МВС України, медична допомога працівникам поліції надається безперешкодно і безкоштовно в державних закладах охорони здоров'я, незалежно від їх відомчої належності. При обслуговуванні в лікувальних закладах, які працюють на засадах госпрозрахунку, витрати щодо лікування працівників, а в окремих випадках і членів їх сімей, здійснюються за кошти МВС.

Працівники поліції і члени їх сімей мають право на *санаторно-курортне лікування і організований відпочинок* у санаторіях, будинках відпочинку,

пансіонатах та базах відпочинку системи МВС на пільгових умовах. Якщо працівники поліцейських не забезпечуються санаторно-курортним лікуванням у медичних установах МВС України, їм дозволяється придбати путівки в інших санаторно-курортних установах з оплатою на пільгових умовах за рахунок Міністерства внутрішніх справ України, інших міністерств, відомств, служб, організацій, в яких працівники проходять службу.

Пенсійне забезпечення осіб начальницького і рядового складу поліцейських має певні особливості, тому регулюється спеціальним законодавством, до якого відноситься, зокрема, Закон України від 9 квітня 1992 р. “Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб”. Цей закон визначає умови, норми і порядок пенсійного забезпечення та встановлює їх види: пенсію за вислугу років, пенсію по інвалідності, пенсію в разі втрати годувальника.

Пенсії за вислугу років призначаються в таких розмірах:

а) особам начальницького і рядового складу, які мають вислугу 20 років і більше: за вислугу 20 років - 50%, а звільненим у відставку за віком або через хворобу - 55% відповідних сум грошового забезпечення; за кожний рік вислуги понад 20 років - 3% відповідних сум грошового забезпечення;

б) особам середнього, і вищого начальницького складу, які мають загальний трудовий стаж 25 календарних років і більше, з яких не менше 12 років 6 місяців становить служба в поліції: за загальний трудовий стаж 25 років - 50% і за кожний рік стажу понад 25 років - 1% відповідних сум грошового забезпечення.

Вищезазначеним особам, які брали участь у ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи і віднесені до категорії I, розмір пенсії за вислугу років збільшується на 10%, а віднесеним до категорій 2, 3, 4 - на 5% відповідних сум грошового забезпечення.

Загальний розмір пенсії не повинен перевищувати 75% відповідних сум грошового забезпечення, а особам, які брали участь у ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи і віднесені до категорії I - 85%, до категорії 2 - 80%.

Вказаним законом також передбачено можливість збільшення пенсій інвалідам та учасникам війни й надбавки за вислугу років.

Пенсії по інвалідності призначаються особам начальницького і рядового складу органів Національної поліції, що стали інвалідами, якщо інвалідність настала в період проходження ними служби чи не пізніше 3 місяців після звільнення зі служби, або якщо інвалідність настала пізніше цього строку, але внаслідок поранення, контузії, каліцтва чи захворювання, одержаних у період проходження служби.

Залежно від причин інвалідності інваліди поділяються на дві категорії: 1) інваліди війни; 2) інші інваліди. Залежно від ступеня втрати працездатності інваліди поділяються на три групи: першу, другу та третю. В залежності від категорії та групи інвалідності пенсії по інвалідності призначаються особам начальницького і рядового складу в таких розмірах:

а) інвалідам війни I групи - 100%, II групи - 80%, III групи - 60% відповідних сум грошового забезпечення (заробітку);

б) іншим інвалідам I групи - 70%, II групи - 60%, III групи - 40% відповідних сум грошового забезпечення.

Законом встановлено мінімальні розміри пенсій по інвалідності (відповідно до категорій та груп інвалідності), надбавки до пенсії, порядок перерахування пенсій при зміні групи інвалідності, строки призначення й виплати пенсій, умови поновлення виплати тощо.

Пенсії в разі втрати годувальника сім'ям осіб начальницького і рядового складу призначаються, якщо годувальник помер у період проходження служби або не пізніше трьох місяців після звільнення зі служби чи пізніше цього строку, але внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних у період проходження служби, а сім'ям пенсіонерів з числа осіб - якщо годувальник помер у період одержання пенсії або не пізніше 5 років після припинення її виплати.

Право на пенсію в разі втрати годувальника мають непрацездатні члени сімей загиблих, померлих або таких, що пропали безвісти, осіб начальницького

і рядового складу, які перебували на їх утриманні. Члени сім'ї померлого вважаються такими, що перебували на його утриманні, якщо вони були на його повному утриманні або одержували від нього допомогу, яка була для них постійним і основним джерелом засобів до існування. Незалежно від перебування на утриманні годувальника пенсія в разі втрати годувальника за певних умов призначається також деяким іншим категоріям громадян (непрацездатним дітям, непрацездатним батькам і дружині (чоловікові)).

Пенсії в разі втрати годувальника призначаються в таких розмірах:

а) членам сімей осіб начальницького і рядового складу, які померли внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних при захисті Батьківщини, ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи або виконанні інших службових обов'язків, чи внаслідок захворювання, пов'язаного з перебуванням на фронті, у партизанських загонах і з'єднаннях та підпільних організаціях і групах, визнаних такими законодавством України, з ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи чи участю у бойових діях у мирний час, - 40% заробітку годувальника на кожного непрацездатного члена сім'ї;

б) сім'ям осіб начальницького і рядового складу, які померли внаслідок каліцтва, одержаного в результаті нещасного випадку, не пов'язаного з виконанням службових обов'язків, або внаслідок захворювання, пов'язаного з проходженням служби, - 30% заробітку годувальника на кожного непрацездатного члена сім'ї.

Вищезазначеним законом також врегульовані питання щодо обчислення пенсій всіх видів, їх призначення, виплати, порядку перерахунку тощо.

Членам сімей померлих пенсіонерів із числа осіб начальницького і рядового складу органів поліції, які не мають права на одержання страхових сум по обов'язковому державному особистому страхуванню, незалежно від призначення пенсій в разі втрати годувальника, виплачується одноразова грошова допомога: дружині - в розмірі тримісячної пенсії годувальника; на кожного непрацездатного члена сім'ї - у розмірі місячної пенсії годувальника.

В порядку і розмірах, встановлених законодавством, виплачується

грошова допомога при народженні дитини.

Але попри значну кількість нормативних актів, які регламентують надання пільг, допомоги, турботу про працівників і членів їх сімей, не можна не зважати на їх декларативність і необов'язковість. Наприклад, нормативні акти про допомогу сім'ям загиблих поліцейських, зокрема, вказують на право першочергового забезпечення їх житлом. Але на жаль, ці вимоги, як правило, з різних причин своєчасно не виконуються. Теж саме можна сказати про забезпечення інвалідів телефонами, належним медичним обслуговуванням тощо.

Висновки

Соціальна робота – порівняно нове поняття в поліції, і взагалі воно стало широко вживатися в нашому суспільстві лише на початку 90-х років минулого століття для позначення нової сфери діяльності, і, відповідно, нової професії.

У найширшому розумінні соціальна робота – це професійна діяльність, зорієнтована на надання допомоги особі, родині, різним віковим і соціально–професійним групам населення у вирішенні соціально–економічних, соціально–психологічних, соціально–педагогічних, правових, моральних та інших проблем, що виникають у житті людини.

Чинним законодавством України передбачено ряд заходів щодо фінансово–матеріального забезпечення працівників органів поліції. Але в цілому рівень доходів, отримуваних працівниками, не компенсує належним чином зусиль, не відповідає рівневі високопродуктивної службової діяльності, не задовольняє потреб утримання їх сімей. Більше того, діюча нині система оплати праці породила цілий ряд протиріч, які керівники мусять враховувати при організації управління органами поліції і в роботі з персоналом.

Соціальне забезпечення – це передбачена законодавством система матеріального забезпечення та обслуговування громадян у старості, на випадок хвороби, повної чи часткової втрати працездатності, втрати годувальника, а

також сімей, в яких є малолітні й неповнолітні діти. Основними видами соціального забезпечення в поліції є: державне обов'язкове соціальне страхування, медичне обслуговування, пенсійне забезпечення, державна фінансова й матеріальна допомога.